

Listopad a prosinec 2020 v Zátocce nosatých opic

Sčítání populace kahau nosatých v Balikpapanském zálivu je téměř u konce. Od roku 2017, kdy Tadeáš Toulec začal svou studii monitoringu kahau v zátocce, bylo již prozkoumáno 95% vhodného biotopu na území zálivu. Hnědouhelný terminál na řece Lob ukončil provoz. Několik dalších překladišť hnědého uhlí bylo opuštěno už dříve a existuje naděje, že budou narušené břehy řek ponechány přirozené obnově. Jiné zprávy jsou však méně příznivé. Znovu se vynořilo kontroverzní téma výstavby přístupové silnice k mostu na ostrově Balang. Ochránci přírody jsou znepokojeni nepříznivými dopady tohoto megaprojektu, do plánování však nebyli zapojeni. Také navrhované změny provinčního územního plánu pro moře a pobřeží, které měly podpořit ekonomiku rybářských komunit a ochranu přírody, byly zamítnuty ve prospěch průmyslového rozvoje. Pandemie Covid-19 i v Indonésii nadále pokračuje, což nevíce postihuje náš program environmentální výchovy na školách. Ten zůstává přerušen už od března 2020.

1. Sčítání populace kahau nosatých je téměř u konce

Poslední rok se snažíme postupně dohledat všechny tlupy opic kahau nosatých v Balikpapanském zálivu a zjistit tak celkovou velikost jejich populace. S první fází sčítání začal už v roce 2017 Tadeáš Toulec, a to na území města Balikpapan, kam však patří pouze 13% biotopu zdejších kahau. Od března 2020 Darman a Stanislav Lhota prozkoumávali zbývající části zálivu. Od srpna pak pokračoval v průzkumu už jen Darman a jeho nový asistent Ebo. Podle jejich výsledků se v nejzachovalejší severní části území (nazývané také Teluk Harapan, tedy Záliv naděje) vyskytuje 1516 kahau. Celkem dosud bylo napočítáno 3286 jedinců. Zbývá prozkoumat už jen posledních 5% biotopu, v jižní části zálivu. Průzkum ale už teď jasně ukazuje, že je populace kahau je mnohem větší, než jsme dosud předpokládali. Přesunutí

Autor: Vít Lukáš

hlavního města Indonésie na Východní Kalimantan by však mohlo vyústit ve zničení velké části lesů, které kahau obývají. Na území, kde je plánována výstavba nové metropole (které zahrnuje i větší část Zálivu Naděje), bylo pozorováno 1157 kahau.

2. Další hnědouhelný terminál ukončil provoz

Aktivní uhelný terminál

V prosinci náš tým navštívil řeku Lob, na které byl po dvě minulé dekády v provozu jedno z několika překladišť hnědého uhlí. Terminál na řece Lob prošel změnou vlastníka, nyní je však zcela neaktivní a pracuje se na odstranění jeho vybavení. Řada budov byla zdemolována a na místě nezůstávají žádní zaměstnanci. Kromě řeky Lob už bylo v zálivu uzavřeno dalších nejméně 6 překladišť. V provozu nyní zůstávají

terminály posledních tří hnědouhelných společností. Terminály způsobují celému ekosystému značné škody, a to nejen kvůli bezprostřednímu ničení pobřežních mangrovových porostů, ale také kvůli kontaminaci vody uhelným odpadem z hald i z naložených pontonů. Vlečné lodi, připlovající do terminálu navíc ztěžují práci místním rybářům.

V současnosti neaktivní uhelný terminál

3. Stavba kontroverzního mostu byla dokončena

Stavba mostu na ostrov Balang ve střední části Balikpapanského zálivu představuje velkou hrozbu pro celý ekosystém. Stavba byla dokončena již letos v říjnu, ovšem výstavba přístupové silnice k severní části mostu (z města Balikpapan) byla formálně schválena až nyní. Starosta města Balikpapan podepsal

vyhlášku, která vyčleňuje na její stavbu 129 hektarů půdy. Tato přístupová silnice, více než samotný most, představuje zásadní hrozbu pro volně žijící zvířata. Bude totiž protínat všechny lesní koridory mezi rezervací Sungai Wain a pobřežními mangrovy. Náš tým již zaslal místní Agentuře pro životní prostředí žádost o zpřístupnění zprávy o analýze vlivu na životní prostředí, která byla vypracována a schválena bez vědomí místních nevládních organizací.

4. Navrhované změny územního plánu byly zamítnuty

Od roku 2018 se koalice 16 nevládních organizací snažila prosadit několik zásadních změn v návrhu nového územního plánu pro moře a pobřeží provincie Východní Kalimantan. Stávající návrh územního plánu totiž zásadně znevýhodňuje místní rybářské komunity i ochranu přírody ve prospěch developerských zájmů. Tradiční rybáři jsou závislí na lovu v pobřežních vodách. Pokud bude stávající návrh územního plánu schválen, rybáři by museli pobřežní vody opustit a hledat nová loviště na

otevřeném moři. Tam je ale obtížné rybí hejna najít a vzhledem k velkým vzdálenostem navíc rybolov spotřebuje více paliva. Sporné je i přidělení prostoru pro rozvoj rybářských vesnic podél pobřeží zálivu. Naopak délka pobřeží vyhrazená ve prospěch průmyslových aktivit daleko převyšuje únosnou míru pro rozvoj průmyslu v zálivu. Ani návrh na rozšíření zóny ochrany přirozeného ekosystému nebyly plně zohledněny. Ačkoli je už samotné zahrnutí mořské rezervace do územního plánu nesporným úspěchem, její rozloha zůstává velmi malá. Z celkových 16 000 hektarů vodní plochy je pouze 1 200 hektarů vyhrazeno pro chráněná území. Vybrané chráněné oblasti navíc nezahrnují mnohé lokality zásadního ochranného významu, jako jsou korálové útesy a podmořské louky.